

Aan de leden van de
verenigde vergadering

Rotterdam, 16 oktober 2007

V.V.: 26 november 2007

Onderwerp: Begroting 2008
Meerjarenraming
2008-2012

Agendapunt:

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u aan de beleidsbegroting 2008 voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, waarin tevens de meerjarenraming 2008-2012 en de nota van toelichting is opgenomen.

Algemeen

In de begroting 2008 is conform de comptabiliteitsvoorschriften voor waterschappen een vergelijking gemaakt met de rekening 2006, de begroting 2007 na voorjaarsnota 2007 en de jaarschijf 2008 eveneens uit de voorjaarsnota 2007.

De begroting is dit jaar anders opgezet dan vorig jaar. Nieuwe elementen zijn dat per beleidsproduct informatie is toegevoegd over het effect en de kritische succesfactoren. Ook wordt per beleidsproduct inzicht gegeven in de geplande investeringen. Deze nieuwe vorm is gekozen naar aanleiding van de bestuurlijk geuite wens om een meer beleidsmatig inzicht in de begroting te krijgen. Daarnaast kan de begroting door deze opzet als stuurinstrument beter ingezet worden. Voor een nadere uitleg wordt graag verwezen naar hoofdstuk 9.

In de Voorjaarsnota 2007 werd een gunstig financieel beeld gepresenteerd, mede ten gevolge van de voortgezette discussie over de vraag 'Doen we de juiste zaken ook tegen de goede prijs?'. Dit leidde tot een efficiency voordeel van ruim € 0,7 miljoen in 2007, oplopend tot ruim € 1 miljoen in 2008. Als gevolg van autonome oorzaken als energieprijis-, CAO- en rentestijgingen zijn deze voordelen medio 2007 onder druk komen te staan. Om die reden heeft de ambtelijke organisatie inspanningen gedaan om het kosten- en opbrengstenniveau (en daarmee ook het tariefniveau) van de Voorjaarsnota 2007 te handhaven. Deze inspanningen betreffen het nogmaals onder de loep nemen van exploitatiebudgetten, personele lasten en vooral de investeringsplannen. Bij deze plannen is met name gekeken naar realistische plannen van projecten en de bijbehorende uitgavenpatronen.

Uiteindelijk heeft dit geleid tot beperkte gevolgen van de autonome stijgingen. Vanaf 2010 was echter nog wel een hoger budget nodig ten opzichte van de voorjaarsnota. Dekking hiervoor is gevonden in een zelf opgelegde taakstellende besparing van € 0,5 miljoen structureel, te realiseren door de procesoptimalisatie. De gedachte is dat hiermee een uitdagende, taakstellende, maar toch realistische en gedegen begroting is neergezet.

Hierna volgen enkele korte beschouwende analyses van de ontwikkelingen, meerjarenramingen en tarieven.

1. Financiële ontwikkelingen ten opzichte van de voorjaarsnota 2007

De totale nettolasten van de begroting 2008 bedragen € 71.489.000 en bestaan uit:

x 1000	2008	2008 VJN07	mutatie
Personeelslasten	€ 17.914	€ 17.791	€ 123-
Rente- en afschrijvingslasten	€ 18.573	€ 20.171	€ 1.598
Overige exploitatielasten	€ 35.001	€ 34.612	€ 389-
	€ 71.489	€ 72.574	€ 1.086

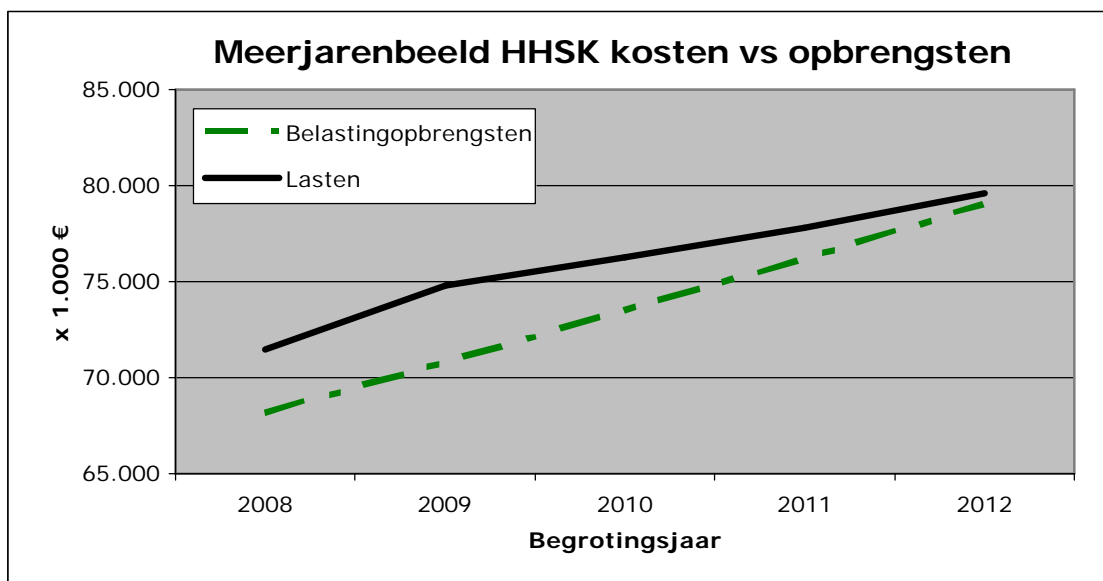
In hoofdstuk 2 staan de uitgangspunten voor de begroting 2008-2012 op het gebied van inflatie, personeelskosten, rente, energie en belastingeenheden. Uit de cijfers hierboven blijkt dat de totale nettolasten voor 2008 circa € 1,1 miljoen lager zijn dan jaarschijf 2008 uit de Voorjaarsnota 2007. Dit wordt met name veroorzaakt door een lagere raming van de rente- en afschrijvingslasten. Afschrijvingslasten zijn fors lager ten gevolge van vertraging en temporisering in de uitvoering van een aantal projecten en voordelen van het afsluiten van investeringen met een gunstig saldo ten opzichte van het aangevraagde krediet. Rentelasten zijn hoger door stijgende rentepercentages van kasgeld (van 4% naar 4,5%) en geldleningen (van 4,5% naar 5%).

De stijging van de personeelslasten van € 123.000 is het gevolg van de bijstelling van de jaarlijkse index aan de nieuwe CAO, die een looptijd heeft tot 1 oktober 2009. Er wordt nu rekening gehouden met een stijging van 4% (3% CAO + 1% periodiek) in plaats van 2,5%. De uiteindelijke stijging is minder hoog doordat in deze begroting het besluit tot verruiming van het activeren van de lasten van projectmedewerkers is verwerkt.

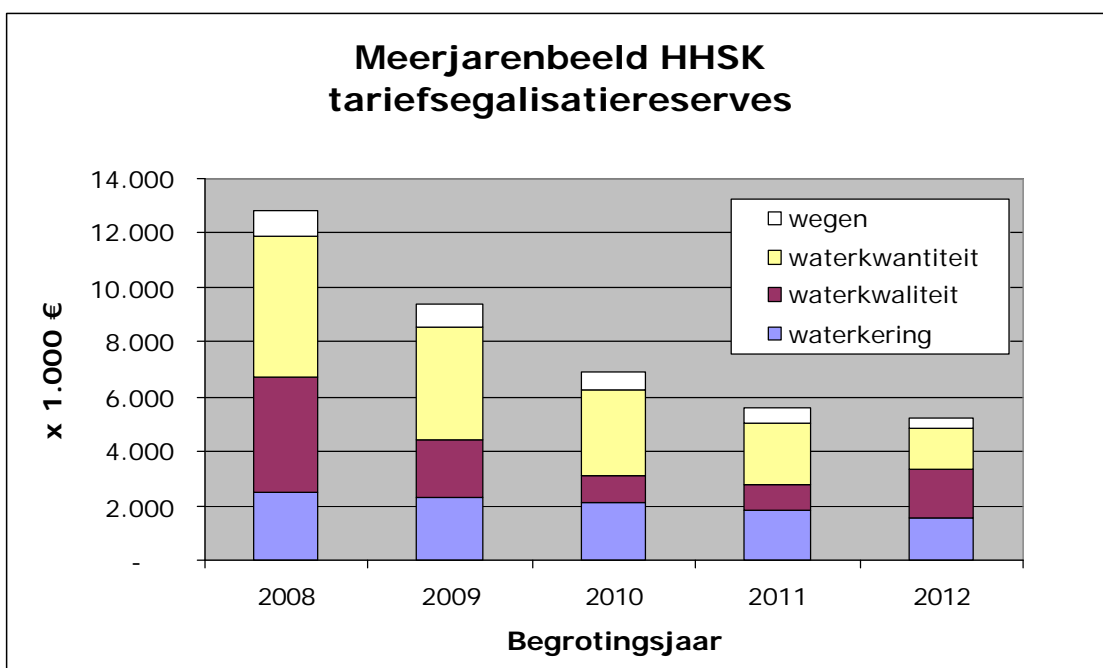
De begrote overige exploitatiekosten zijn hoger dan in de voorjaarsnota. Dit wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten van energie. Energielasten stijgen met € 555.000 in 2008. De gezamenlijke aanbesteding met zeven andere waterschappen, heeft niet kunnen voorkomen dat wij geconfronteerd worden met de effecten van internationale ontwikkelingen die in Nederland leiden tot een stijging van de energieprijzen. Lagere kosten voor onderhoud en slibverwerking temperen deze stijging.

2. Meerjarenraming 2008-2012

De meerjarenraming 2008-2012 geeft een (financieel) beeld van de verwachte kosten- en opbrengstenontwikkeling over een periode van vijf jaar. Een belangrijk onderdeel van deze meerjarenraming is het investeringsprogramma dat inzicht geeft in de geplande investeringswerken en de daarmee samenhangende uitgaven voor de komende jaren. Hieronder is een grafiek gepresenteerd die het meerjarige verloop van de kosten en de opbrengsten weergeeft.

De afbouw van de tariefsegalisatiereserve verloopt als volgt:

De geraamde meerjarige stijging van de belastingtarieven wordt bepaald op basis van de gewenste balans tussen kosten en opbrengsten aan het eind van de begrotingsperiode. Hierbij wordt over het algemeen uitgegaan van een sluitende meerjarenbegroting aan het eind van de periode, op basis van de bestaande kostenstructuur. Dit houdt in dat de tariefsegalisatiereserves (vrijwel) zijn afgebouwd en de geraamde kosten en opbrengsten met elkaar in evenwicht zijn. Zie bovenstaande grafieken.

De stijgingspercentages van de belastingopbrengsten zijn gesteld zoals in onderstaande tabel weergegeven.

Stijgingspercentage	Begroting 2007	VJN 2007	Begroting 2008
Waterkeringszorg	2% vanaf 2008	0% in 2008/2009, daarna 2%	0% in 2008, daarna 2%
Waterkwantiteitsbeheer	6% vanaf 2008	4%	4%
Wegenbeheer	2,5% vanaf 2008	1% in 2008, daarna 2%	2%
Waterkwaliteitsbeheer	5%	4%*	4%*

* Dit percentage is een gevolg van 1% toename van de vervuilingseenheden en 3% stijging van het tarief.

De stijgingspercentages voor 2008 hebben we, op die voor de taak wegen na, door de hierboven vermelde herschikking en aanvullende taakstelling conform de voorjaarsnota weten te houden. Op langere termijn wordt ook voor de taak waterkeringzorg eerder (in 2009) het niveau van prijsinflatie geraamd.

De Wet modernisering waterschapsbestel is op 14 juni 2007 opgenomen in het Staatsblad. Bij de begroting 2008 zijn de ramingen voor 2009 en verder nog opgesteld op basis van het huidige financieringsstelsel. Bij de begroting 2009 zal met het nieuwe financieringsstelsel worden gewerkt. Deze bestaat uit twee belastingen: de watersysteemheffing (financiering van de droge voeten) en de zuiveringsheffing (financiering van de zuivering van afvalwater). Dit betekent dat de tarieven vanaf 2009 ook een ander beeld zullen geven. Op de begrotingstotalen zelf heeft het stelsel uiteraard geen invloed. Aan het bestuur zullen in 2008 voorstellen worden voorgelegd om de invoering van de wetgeving tijdig te realiseren. Zie ook hoofdstuk 3.6.

Ontwikkeling kostenniveau

x 1000	2008	2009	2010	2011	2012
Personeelslasten	€ 17.914	€ 18.076	€ 18.609	€ 19.163	€ 19.743
Rente- en afschrijvingslasten	€ 18.573	€ 21.406	€ 22.653	€ 23.627	€ 24.102
Overige exploitatielasten	€ 35.001	€ 35.265	€ 34.960	€ 34.998	€ 35.730
	€ 71.489	€ 74.748	€ 76.223	€ 77.787	€ 79.574

Vanaf het begrotingsjaar 2009 stijgen de jaarlijkse lasten t.o.v. 2008 (zie ook grafiek). Met name de toename van de rente- en afschrijvingskosten en in mindere mate personeelslasten zijn hier de oorzaak van. In voorliggende begroting wordt uitgegaan van een stijging van personeelslasten van 4% in de jaren 2008 en 2009. De CAO voor waterschappen laat een dergelijke ontwikkeling zien voor drie jaren. Vanaf 2010 wordt een stijgingspercentage gehanteerd van 3%.

De stijging van rente- en afschrijvingslasten van 2,9 miljoen euro in 2009 wordt veroorzaakt door een aantal investeringen waarvan de verwachting is dat ze eind 2008 zullen worden afgesloten. Hiervoor zijn in 2009 de eerste afschrijvingslasten in de begroting opgenomen. Deze stijging wordt niet gecompenseerd door vrijvallende kapitaallasten (volledig afgeschreven activa).

De overige exploitatielasten blijven over de jaren heen nagenoeg gelijk.

Ontwikkeling algemene reserves

De algemene reserves van Schieland en de Krimpenerwaard fungeren als algemeen weerstandsvermogen en hebben geen specifieke bestemming. De algemene reserves

dienen om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard te kunnen opvangen en bestaan uit vier bodemreserves voor de beheerstaken waterkeringszorg, waterkwantiteits-, waterkwaliteits- en wegenbeheer. De verhouding tussen het totaal van deze bodemreserves en het totaal van de nettolasten van de begroting is uit te drukken in een percentage. In het beleid voor reserves en voorzieningen, dat in de verenigde vergadering van 29 juni 2005 is vastgesteld, is als doelstelling opgenomen dat dit percentage minimaal 5% bedraagt. Voor het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard resulteert deze berekening, uitgaande van de meerjarenbegroting 2008-2012, in een percentage van 6,99% in 2008, dalend naar 6,28% in 2012. In hoofdstuk 6.2 van de beleidsbegroting 2008 is een tabel opgenomen waarin het verloop van dit percentage wordt getoond. De doelstelling van 5% wordt ruimschoots gehaald.

Exploitatieresultaat en belastingopbrengsten begroting 2008

Onderstaande tabel laat zien dat de geraamde belastingopbrengsten in 2008 voor waterkeringszorg, waterkwantiteits- en waterkwaliteitsbeheer nog niet kostendekkend zijn. Het exploitatietekort wordt gedekt uit de betreffende tariefegalisatiereserve per taak. Voor de jaren 2009 tot en met 2012 worden eveneens exploitatietekorten geraamd met uitzondering van waterkwaliteitsbeheer dat vanaf 2012 een overschot laat zien. De respectieve egalisatiereserves zijn toereikend om de tekorten te dekken. Voor het wegenbeheer wordt in 2008 een gering overschot verwacht. Voor 2009 tot en met 2012 wordt een exploitatietekort begroot. De tariefegalisatiereserve wegenbeheer is toereikend om dit tekort te kunnen dekken.

Ramingen 2008:

(x € 1.000)

	Nettolasten	Belastingen	Resultaat
Waterkeringszorg	6.748	6.420	(N) 328
Waterkwantiteitsbeheer	18.070	17.112	(N) 958
Wegenbeheer	3.721	3.737	(V) 16
Waterkwaliteitsbeheer	42.950	40.897	(N) 2.053
Totaal	71.489	68.166	(N) 3.323

3. Tarieven en (woon)lasten

De totaaltarieven per categorie voor het jaar 2008 versus de begroting 2007 en het verschil daartussen in procenten staan hieronder weergegeven. De tabel laat de ontwikkeling zien van de tarieven per belangencategorie, gerekend van de belastingtarieven 2007 naar de tarieven opgenomen in de begroting 2008.

Gebied Krimpenerwaard	Tarieven 2007	Tarieven 2008	Vershil in %
Ingezetenen	93,92	95,78	2,0%
Gebouwd (per € 2.500)	0,94	0,89	-5,3%
Ongebouwd	111,87	114,94	2,7%
Verontreinigingsheffing	56,32	58,01	3,0%

Gebied Schieland	Tarieven 2007	Tarieven 2008	Vershil in %
Ingezetenen	41,40	42,73	3,2%
Gebouwd (per € 2.500)	0,45	0,44	-2,2%
Ongebouwd	77,20	79,57	3,1%
Verontreinigingsheffing	56,32	58,01	3,0%

In de meerjarenraming bij de begroting 2008 zijn rekenvoorbeelden opgenomen waarin belastingaanslagen in 2008 worden vergeleken met de tarieven uit de begroting 2007 (pagina 20 t/m 23).

4. Risicoparagraaf

Het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard loopt door interne en externe oorzaken financiële risico's. De belangrijkste risico's zijn opgenomen in de risicoparagraaf bij deze begroting voor 2008, zie hoofdstuk 8.

5. Voorstel

De voorgestelde belastingtarieven voor 2008 worden opgenomen in de Verordening verontreinigingsheffing Schieland en de Krimpenerwaard 2005 en de Omslagenverordening Schieland en de Krimpenerwaard 2005, die eveneens voor de verenigde vergadering van november 2007 zijn geagendeerd.

Wij stellen u voor:

- de beleidsbegroting 2008 vast te stellen;
- de meerjarenraming 2008 – 2012 voor kennisgeving aan te nemen.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters